

Handbok för arrangörsavstängningar

Handboken gäller från och med den 1 juli 2015

1. Handbokens syfte och uppdatering

Handboken fastställer principer för arbetet med arrangörsavstängningar och riktlinjer för vilka avstängningstider som ska utdelas för olika typer av förseelser. Syftet är att skapa enhetlighet och tydlighet i arbetet.

Handboken är ett styrdokument som är att betrakta som ett levande och dynamiskt dokument och är senast uppdaterat den 16 maj 2017. De förseelser som anges är inte uttömmande utan fler förseelser kan tillkomma. Dock kommer riktlinjerna avseende påföljderna för förseelserna inte radikalt att förändras.

2. Arrangörsavstängning och tillträdesförbud

Förseelser vid idrottsevenemang kan föranleda två typer av avstängningar: arrangörsavstängningar och tillträdesförbud. Arrangörsavstängningar utdelas av arrangerande förening och tillträdesförbud utdelas av åklagare.

3. Samtidiga arrangörsavstängningar och tillträdesförbud

Tillträdesförbud och arrangörsavstängningar kan utdelas för samma förseelse. Att åklagare har beslutat om tillträdesförbud utgör inget hinder för en arrangör att utfärda en arrangörsavstängning parallellt. Snarare finns det starka skäl som talar för parallella beslut oavsett om det är arrangören eller polisen som har lämnat in anmälan om tillträdesförbud. Eftersom syftet med arrangörsavstängning och tillträdesförbud skiljer sig åt kan bedömningsgrunderna mellan de olika avstängningsformerna också skilja sig åt. Tillträdesförbud tillämpas om det finns risk för framtida beteenden som är ägnat att störa ordningen på arrangemangen, medan arrangörsavstängning tillämpas som bestraffning för ett ordningsstörande eller på annat sätt otillbörligt beteende. Således används arrangörsavstängningar som bestraffningar och tillträdesförbud som preventiva beslut. I den riskbedömning som görs vid tillämpning av lagen om tillträdesförbud tas dock hänsyn till tidigare ordningsstörande beteenden eller brott i samband med idrottsevenemang.

4. Syftet med arrangörsavstängning

Till skillnad från tillträdesförbud är arrangörsavstängningar en ren bestraffning för förseelser en besökare begår vid eller i anslutning till arrangemang. Det är en klar markering mot den felande besökaren att det uppvisade beteendet inte accepteras och att besökaren på grund av beteendet inte är önskvärd. Förhoppningsvis kommer den felande att inse att det uppvisade destruktiva beteendet inte är ett framgångsrikt sätt att utöva supporterskap varigenom arrangörsavstängningen därigenom kan verka både för den enskilde och för kollektivet med preventiv verkan. Om arrangörsavstängningar får genomslag på önskat sätt kan den preventiva verkan bli relativt stor.

5. Arrangörens anmälan om tillträdesförbud

Arrangören ska lämna in ansökan om tillträdesförbud vid samtliga brottsliga beteenden. Även övriga beteenden som inte är att betrakta som brottsliga men som föranlett en arrangörsavstängning med 12 månader eller mer ska föranleda en ansökan om tillträdesförbud. Avstängningar understigande 12 månader kan föranleda ansökan om tillträdesförbud om arrangören anser att det föreligger uppenbar risk att arrangörsavstängningen inte kommer att följas eller att omständigheterna i övrigt talar för en anmälan.

6. Betydelsen av rättssäkerhet vid arrangörsavstängningar

Vid arrangörsavstängning är det av yttersta vikt att rättssäkerheten tas till vara för den enskilde samt att påföljdssystemet är förutsebart och att alla behandlas lika. Risken blir annars att godtyckliga bedömningar förekommer och därmed att rättsosäkerhet uppkommer. Därför är det av yttersta vikt att påföljderna tillämpas konsekvent och så som det är tänkt att de ska tillämpas. Arrangörsrätten anger visserligen att varje fråga om avstängning är unik med särskilda omständigheter att beakta vid beslutsfattande men förutsebarhet och tydlighet är likväl av stor betydelse.

7. Formell hantering av avstängningsbeslut

För att avstängningsbeslut ska accepteras av domstolar och andra myndigheter är det av största vikt att hanteringen av ärendena uppfyller rimliga rättssäkerhetskrav. Det innebär att underlagen för besluten har viss kvalitet och att grundläggande rättsprinciper iaktas. Den händelse som ligger till grund för ett ärende måste vara väl

dokumenterad med vittnesuppgifter, bilder eller filmmaterial. En sammanfattande promemoria ska upprättas där det klart och tydligt anges vad som läggs gärningspersonen till last. Denna ska få ta del av materialet och få möjlighet att yttra sig över innehållet. Gärningspersonens uppgifter ska antecknas i ett protokoll. Beslut om avstängning ska avfattas i protokollform. Gärningspersonen ska underrättas om beslutet. I protokollet ska det framgå på vilket sätt underrättelsen skett.

8. Grundläggande riktlinjer för avstängningar

Vid bedömning av om någon ska arrangörsavstängas ska särskilt beaktas den ekonomiska och fysiska skada, kränkning eller fara som gärningen inneburit. Även vad gärningspersonen har insett eller borde ha insett samt motiv för gärningen ska vägas in vid den samlade bedömningen.

Avstängningens längd ska bestämmas efter gärningens eller de samlade gärningarnas straffvärde. Gärningspersonens ålder ska beaktas. Person under 15 år får inte stängas av. Samtal ska i stället ske med den minderårige i närvaro av vårdnadshavare eller annan lämplig kontaktperson.

Straffvärdehöjande respektive straffvärdeminskande omständigheter liksom återfall i brottslighet ska vägas in i bedömningen. Det innebär att omständigheterna i det enskilda fallet kan innebära att avstängningstidens längd blir längre eller kortare än de generella principerna för bestämmande av avstängningens längd.

Som försvårande omständigheter vid bedömningen av avstängningen ska, vid sidan av vad som gäller för varje typ av gärning, särskilt beaktas

- om gärningspersonen avsett att gärningen skulle få allvarigare följder än den faktiskt fått,
- om gärningspersonen visat stor hänsynslöshet,
- om gärningspersonen utnyttjat sin ställning eller i övrigt missbrukat ett särskilt förtroende,
- om gärningspersonen förmått någon annan att medverka till gärningen genom tvång, svek eller missbruk av hans eller hennes ungdom, oförstånd eller beroendeställning,

- om gärningen utgjort ett led i en förseelse som utövats i organiserad form eller systematiskt eller om gärningen föregåtts av särskild planering,
- om ett motiv för gärningen varit att kränka en person, en folkgrupp eller en annan sådan grupp av personer på grund av ras, hudfärg, nationellt eller etniskt ursprung, trosbekännelse, kön, sexuell läggning eller annan liknande omständighet, eller
- om gärningen varit ägnat att skada tryggheten och tilliten till föreningen,
- tidigare avstängningar, vilken tid som förflutit mellan gärningarna samt om den tidigare och den nya gärningen är likartade eller gärningarna i båda fallen är särskilt allvarliga.

Som förmildrande omständigheter vid bedömningen av avstängningen ska särskilt beaktas

- om gärningspersonen handlande stått i samband med hans eller hennes bristande utveckling, erfarenhet eller omdömesförmåga,
- om gärningspersonen visar uppenbar ånger och tydligt tar avstånd från sitt handlande.

I bedömningen av avstängningstidens längd ska beaktas om det vid samma tillfälle har skett en eller flera straffvärda gärningar. Om flera förseelser begås vid ett och samma tillfälle (s.k. "flerbrottslighet") ska alla förseelser beaktas vid fastställande av avstängningstiden. Exempelvis om en person kastar in en antänd pyroteknisk vara ska gärningspersonen dömas för både brott mot förbudet att antända pyroteknisk vara och mot förbudet att kasta in föremål på spelplanen. Som utgångspunkt ska straffvärdet för varje gärning bestämmas var för sig. Den sammanlagda avstängningstiden bestäms genom att till den gärning som har högst straffvärde lägga 50 procent av straffvärdet av de övriga gärningarna. Denna beräkning överensstämmer med riksåklagarens föreskrifter för utfärdande av strafföreläggande och ordningsbot (RÅPM 2003:2 samt SFS 1991:178).

Även den tid som återstår av säsongen ska vägas in vid bedömningen av avstängningens längd. Sker gärningen i slutet av säsongen kan det medföra att

avstängningen i fråga om antal månader blir längre än vad som annars är praxis för den enskilda gärningen. Syftet är att skapa individuell och allmänpreventiv verkan av beslutet.

Beslut om arrangörsavstängning och val av avstängningens längd fattas av en säkerhetskommitté bestående av säkerhetsansvarig styrelseledamot, annan styrelseledamot samt VD. Den operativt ansvarige är föredragande och ska lägga fram underlag och bevis som underlag till beslut för säkerhetskommittén.

I samband med beslut om arrangörsavstängning ska frågan om uteslutning ur föreningen beredas och underställas styrelsen.

9. Omprövning av beslut

Den avstängde kan till föreningen begära omprövning av beslutet om avstängning. Om det på grund av ändrade förhållanden finns skäl till det ska föreningen häva eller ändra beslut om avstängning. Det kan t.ex. vara fallet om gärningspersonen frikänns från det brott som ligger till grund för avstängningen eller det av andra skäl inte längre finns behov av avstängning. Om det inte föreligger skäl till ändring av beslut och avstängningen kvarstår kan beslutet överklagas till SvFF:s Disciplinnämnd. Föreningens beslut gäller till dess att SvFF:s Disciplinnämnden beslutat något annat.

10. Generella principer för bestämmande av avstängningens längd

Arrangörsavstängning kan gälla i upp till 36 månader. Nedan följer riktlinjer avseende straffvärdet för olika beteenden som kan bli föremål för arrangörsavstängningar.

Brott/gärning	Avstängningstid
Ej brottslig gärning men överträdelse av föreningens beslut eller SvFF:s tävlingsbestämmelser	Sex månader
Brott med böter eller fängelse i högst sex månader i straffskalan	Sex månader
Brott med böter eller fängelse i högst ett år i straffskalan	Nio månader
Brott med strängare straff än ovanstående	Tolv månader